

[Teesdorpf.]

helt amt, som på Lolland-Falster, ud fra de erfaringer, man har haft, og med Sukkerfabrikkernes forsøg som basis.

Til det ærede medlem hr. K. Axel Nielsen vil jeg gerne sige, at jeg synes, jeg for så vidt helt har ret i det, jeg sagde. Om man så vil kalde det partipolitik og spørge, hvorfor vi indtager den stilling — ja, det må man for min skyld gøre, som man vil. Jeg synes, det virker anstrengt, at man foreslår foranstaltninger og stemmer for love som denne, når de ikke har en strengt saglig begrundelse. Det ærede medlem hr. K. Axel Nielsen hævdede, at der med denne lovgivning blev stoppet et hul i jordlovene. Det er et meget lille hul, åbenbart, når der, som jeg påviste i min første tale, er jord nok til jordlovsudvalget; det er et meget lille hul, som betyder uendelig lidt for hele spørgsmålet. Hvorfor vil man på baggrund af sådan en lille ting lægge så store bånd på erhvervene, både landbruget i almindelighed og industrien, når det ikke er nødvendigt?

Må jeg til sidst sige et par ord til den højtærede indenrigsminister. Det er to gange her fra talerstolen blevet sagt, at man vil hindre sammenlægning derved, at man ikke vil have aktieselskaber omkring jord. Det er helt forkert; for man kan da ikke bedre sammenlægge jord, fordi man er et aktieselskab. Det forhindrer jo for øvrigt de bestående jordlove, så det er ikke rigtigt. Når den højtærede indenrigsminister hævder, at det er en ajourføring, vil jeg stadig sige, at det er ikke rigtigt, det er at gå videre end en ajourføring, for de bestående jordlove standser et bestemt sted, og denne lovgivning går videre. Mit parti ønsker ikke at gå videre; vi har flere gange påpeget, at vi ønskede en bredere undersøgelse i en kommission af spørgsmålet om, hvorvidt de bestående jordlove stadig væk fungerer hensigtsmæssigt; vi ønsker i hvert fald ikke at gå videre, men det er det, man gør nu.

(Kort bemærkning).

Oluf Pedersen: Det skal kun være en kort bemærkning til det ærede medlem hr. Søren Andersen. Efter det indhold, som lovforslaget har, og de tilsagn, der er givet, står det for mig som ganske klart, at man ikke ved at vedtage det foreliggende lovforslag generer industrien som industri.

(Kort bemærkning).

Søren Andersen: Ja men én ting er loven, en anden ting er vedføjninger eller cirkulærer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes med 92 stemmer mod 51.

§§ 1 og 2, ændringsforslag nr. 2 og § 3, således ændret,

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3

forkastedes med 92 stemmer mod 51.

§ 4

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4

forkastedes med 92 stemmer mod 51.

§§ 5 og 6

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5

forkastedes med 92 stemmer mod 51.

Ændringsforslag nr. 6, § 7, således ændret, og § 8

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ydelse af ekstraordinær brændselshjælp til arbejdsløshedsforsikrede.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2207, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 313).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ordføreren (Ravn): Udvalget, der har behandlet dette lovforslag om brændselshjælp til arbejdsløshedsforsikrede, har holdt 5 møder og modtaget deputationer fra arbejdsløse arbejdsmænd, arbejdsløse smede, fra Kvindeligt Arbejderforbund, afdeling 5, og fra Bagernes Fagforening i København. Man har endvidere modtaget skrivelser fra Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse og fra Lager- og Pakhusarbejdernes Fagforbund i København. Fra alle sider har man stærkt anbefalet at gennemføre lovforslaget.

Da der imidlertid har været nogen modvilje mod at kalde den foreslåede hjælp for brændselshjælp på grund af den forholdsvist milde vinter, vi har haft, har socialministeren stillet et ændringsforslag om, at lovforslaget i stedet for at kaldes forslag til lov om ydelse af ekstraordinær brændselshjælp til arbejdsløshedsforsikrede kaldes forslag til lov om ydelse af ekstraordinær hjælp til langvarigt arbejdsløse.

Samtidig foreslås det, at lovforslaget ændres således, at betingelsen om langvarig ledighed understreges, idet arbejdsløse nu skal være afkontrolleret for mindst 90 dage mod 80 dage i det oprindelige lovforslag. Endvidere foreslås det, at beløbene nedsættes fra 99 kr. til 90 kr. og fra 64 kr. til 60 kr. for henholdsvis forsørgere og andre forsikrede. Som følge af denne ændring kan det beløb, staten skal anvende til de vanskeligt stillede kasser, nedsættes fra 7 mill. kr. til 5 mill. kr.

I udvalget har man drøftet, efter hvilke regler dette beløb skulle fordeles mellem kasserne, og man er enedes om at bygge dels på ledighedsprocenten, dels på kontingentets størrelse og dels på formueforholdet i de enkelte kasser, sådan at kun kasser, der den 31. december 1956 eller den 31. marts 1957 havde en formue på 500 kr. pr. medlem eller derunder, vil komme i betragtning. Når man anvender begge årene 1956 og 1957, er det, fordi man ikke vil ramme kasser, der har forhøjet kontingentet i år for at konsolidere sig og måske netop derved har passeret den fastsatte formuegrænse.

Man er endvidere enig om, at udbetalingen ikke i sig selv skal betyde nogen kontingentforhøjelse, men at kasserne i givet fald kan bruge af formuen til udbetalingen.

Efter de foreliggende oplysninger skulle 3 kasser, nemlig Arbejdsmændenes, Gartnerarbejdernes og Sadelmagernes og Tapetserernes Arbejdsløshedskasse kunne komme i betragtning. Helt nøjagtigt kan det dog ikke siges, da det som sagt er formuen pr. 1. april i år, der arbejdes med. I øvrigt skal de almindelige bestemmelser i arbejdsløshedsloven også anvendes ved denne udbetaling.

På flertallets vegne, d. v. s. på socialdemokratiets og det radikale venstres vegne, kan jeg anbefale lovforslaget med de stillede ændringsforslag til vedtagelse. Venstre og det konservative folkeparti har ikke kunnet tiltræde lovforslaget, men vil formentlig selv motivere deres stilling her i salen.

Som mit partis ordfører vil jeg gerne tilføje, at vi selvfølgelig helst havde set, at det oprindelige lovforslag var blevet gennemført. Vi er også af den principielle opfattelse, at man ved fordelingen af dette beløb til kasserne skulle have anvendt arbejdsløshedslovens almindelige bestemmelser om vanskeligt stillede kasser. I så fald ville 7-8 kasser være kommet i betragtning. Der har imidlertid ikke i udvalget kunne samles et flertal for disse synspunkter, og da lovforslaget betyder en hjælpende hånd til de arbejdsløse, kan vi medvirke til dets gennemførelse i den skikkelse, som det vil få efter vedtagelsen af ændringsforslagene.

I den skrivelse, Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse har tilsendt udvalget, gør man opmærksom på den stigning, der har fundet sted i brændselspriserne, og på, at det her drejer sig om folk, hvis modstandsstyrke ikke er særlig stor, især ikke da der er tale om en så langvarig ledighed som den, der omtales i lovforslaget.

Jeg kan tilslutte mig disse synspunkter, og på mit partis vegne kan jeg anbefale at stemme for lovforslaget og de stillede ændringsforslag.

Lorentzen: Jeg ønsker udvalgets flertal til lykke med, at det er lykkedes det at få givet lovforslaget navneforandring. Jeg

[Lorentzen.]

anser det for meget praktisk og forstandigt, at det ikke får den titel, det oprindeligt havde.

Jeg kan i og for sig også erkende, at det radikale venstre har gjort en indsats ved at begrænse loven til kun at omfatte nogle ganske få kasser. Det er en bestræbelse, som jeg også kan hilse med tilfredshed.

Når vi dog ikke kan stemme for lovforslaget, er det af forskellige grunde. Vi er for det første i tvivl om, hvorvidt det er rigtigt, at folketinget nu lige forud for et valg kommer med forskellige love, der har karakteren af ikke at være noget virkeligt, men dog er af en sådan beskaffenhed, at de måske kan opmuntre sagtmodige vælgere, der af en eller anden grund er misfornøjede, f. eks. med den nuværende regering. Men dernæst kan man heller ikke helt undgå at lægge mærke til, at dansk økonomi befinder sig i en bølgedal i øjeblikket. Jeg bebrejder ikke regeringen, at vort bytteforhold er dårligt, det har ingen regering ansvar for, men bytteforholdet er af en sådan beskaffenhed, at det nok kunne opfordre til en lille smule forsigtighed. For blot en måned siden har vi givet 37 mill. kr. i ekstraordinær hjælp til arbejdsløsheds-kasserne, nu skal der gives 5 mill. kr. til, det bliver 42 mill. kr.

Hvis man tager de sidste kendte regnskaber for kasserne under ét, nemlig fra 1955-56, vil man se, at det offentlige tilskud, derunder arbejdsgivernes, er 61,4 pct. af samtlige udgifter i arbejdsløsheds-kasserne, så helt ilde behandler samfundet jo ikke arbejdsløsheds-kasserne. I den kasse, der særlig kan komme i betragtning, nemlig arbejdsmændenes, betaler medlemmerne 33 pct., medens det offentlige betaler 67 pct. Dette er naturligvis officielle tal, der er opgivet af et ministerium for 1955-56, så det offentlige udgifter på dette område er altså meget store.

Dansk økonomi befinder sig som sagt i en bølgedal — vi ved ikke, hvor vi havner — og derfor synes jeg, tinget har pligt til at vise den yderste sparsommelighed i alle forhold, også når det gælder om at give små gaver forud for et valg.

Poul Sørensen: Som det fremgår af betænkningen, vil mit parti ikke kunne medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Der har allerede af tidligere ærede ordførere været redegjort for, hvorledes vi nu for anden gang i vinter står over for en ekstraordinær ydelse, som først og fremmest skulle komme Arbejdsmændenes Arbejdsløsheds-kasse til hjælp.

Jeg kan i og for sig henvise til, hvad jeg tidligere har sagt. Det konservative parti har anlagt den betragtning, som vi stadig væk understreger, at vi ikke er ude efter at fratage arbejdsløsheds-kasserne tilskud fra det offentlige; det, vi er gået i brechen for, er en omlægning af arbejdsløsheds-kassernes indbyrdes forhold, således at der her kunne bygges en forstandig ordning op.

Jeg bliver nødt til at minde om det arbejde, der er udført i den kommission, der nu har arbejdet i lang tid, og som regeringen på mange måder dækker sig under. Man har tidligere understreget, at der ikke var tale om manglende lyst til at arbejde hos ledelsen; men det er i dag et halvt år siden, at regeringen indsatte en ny ledelse i dette kommissionsarbejde, som den sag, vi diskuterer, jo har relation til; og skønt arbejdet på adskillige områder var påbegyndt, udviser det halve år, der nu er forløbet, for mig at se et meget ringe resultat. Det kunne selvfølgelig have sin forklaring, hvis man stod over for store problemer, og hvis partierne havde anvist de hovedretningslinjer, man måtte anlægge på arbejdsløshedsforsikringens område.

Jeg beklager meget, at jeg ved denne lejlighed må gentage, hvad jeg tidligere har sagt: socialdemokratiets repræsentant i kommissionen har endnu ikke den dag i dag bidraget til at skabe mulighed for, at arbejdet virkelig kan fortsætte, ved at fremsætte de synspunkter, som socialdemokratiet har med henblik på omlægning af arbejdsløshedsforsikringen, skønt man fra den side har erkendt, at der skal ske en omlægning. Jeg kunne endda forstå det, hvis man i dag henviste til, at man ikke ønskede ændringer, men sidst, da vi drøftede sagen med den højtærede socialminister, erklærede han over for os alle, at han var ganske enig i den betragtning, at et nyt grundlag måtte skabes, helst så hurtigt som muligt. Med hensyn til bidraget fra socialdemokratisk side står vi altså i dag i nøjagtig samme situation, som vi gjorde dengang.

[Poul Sørensen.]

Det samme kan jeg sige om det radikale venstres repræsentant, som senere skal rede-gøre for, hvad der har foranlediget, at han nu er med til at foreslå ændringer i lov-forslaget og for anden gang i denne vinter er med i en ændring i arbejdsløshedslovgiv-ningen.

Jeg vil gerne understrege, at dette må betragtes som en principiel ændring. Vi har gang på gang stået over for midlertidige love, som man, næste gang de var til be-handling, måtte erkende skulle forlænges, når man nu var vant til i vinterens løb eller på andre tidspunkter at vedtage sådanne ydelser. Det radikale venstre har måttet erkende, at en brændselshjælp dog ville være for urimelig i denne vinter. For at bidrage til denne sags gennemførelse giver man hjælpen en anden betegnelse; men når vi i arbejdsløshedslovgivningen indfører en sådan bestemmelse som den, flertallet i salen er i færd med at gennemføre, må man se i øjnene, at denne lovgivning bliver per-manent. Det rimer meget dårligt med de besparelser, som man i hvert tilfælde hører og læser om at det radikale venstre vil bidrage til; men herom vil den næste taler bedre end jeg kunne udtale sig.

Der har fundet nogle drøftelser sted i det sidste års tid om selve beskæftigessitua-tionen, og jeg har med stor interesse fulgt, hvad der er blevet udtalt rundt om i lan-det vedrørende beskæftigelsen. Jeg har haft lejlighed til her fra talerstolen at fremlægge for det høje ting referater fra Arbejdsmæn-denes Arbejdsløshedskasses sidste møde, hvor de slog fast, at i den 3-årige periode, de afsluttede på det tidspunkt, havde de haft 33,3 millioner arbejdsløshedsdage, me-dens de i den foregående 3-årige periode — som den forrige regering vist havde ansvaret for — kun var oppe på 32 millioner. Der var altså sket en forøgelse af arbejdslø-heden blandt arbejdsmændene. Fra den sidste tid har vi andre udtalelser om be-skæftigelsen her i landet; om man så tror på det, er en anden sag. Jeg læste forleden dag, at den højtærede statsminister havde udtalt, at arbejdsløshedstallene for februar måned i år var de laveste for nogen februar måned i de sidste 5—6 år. På denne bag-grund tager man, til trods for at der sidder en kommission, som skal ændre hele ar-

bejdsløshedslovgivningen, initiativet til at gennemføre en ny ordning med muligheder for øgede udgifter for staten. Også den højt-ærede økonomi- og arbejdsminister har i drøftelser her i tinget understreget, at der var en betydelig bedre beskæftigelse efter nytår, end der var sidste år. Disse udtalelser — og andre kunne jo bilægges — viser, hvorledes arbejdsløshedssituationen bedøm-mes fra den høje regerings side; men jeg vil dog understrege — tallene berettiger mig dertil — at skal man dømme de to perioder imellem, den foregående regerings periode og den nuværende regerings periode, må man ikke overse, at i de første år af den fore-gående regerings periode havde vi en for-holdsvis stor arbejdsløshed at kæmpe med, men det vendte sig til det bedre, og ten-densen var, da vi sluttede, i høj grad i nedad-gående retning; arbejdsløshedsprocenten var 9,2. I 1956 derimod var arbejdsløshedspro-centen 11,1.

Jeg vil på mit partis vegne motivere den stilling, vi har taget til forslaget, med at sige, at vi ønsker at afvente, at kommis-sionen afslutter sit arbejde. Vi beklager, at det parti, der skulle være det første til at anvise nye veje, ikke har bidraget til en løsning. Vor indsats vil ikke gå ud på at forringe de tilskud, som det offentlige yder til kasserne, men vi må kræve en omlæg-ning, således at tilskuddet går til de kasser, der først og fremmest har behov for det. Det er et arbejde, som efter vor mening kunne have været gennemført i det halve år, hvor man nu har siddet og arbejdet med disse ting.

Jeg skal ikke føje yderligere til, men blot sige, at efter vor mening viser det sig gang på gang, så snart man beskæftiger sig med at skaffe arbejde til ledige arbejdere — det er en stor og nyttig opgave — hvor lidt det offentlige, staten, formår her. I perioder med stor arbejdsløshed, hvor arbejdslø-heden svinger mellem 100 000 og 150 000, kan man ved det offentliges foranstaltninger beskæftige op til 9 000. Man må imidlertid samtidig se på den investering, der lig-ger bag disse nødforanstaltninger. Bare for at fremskaffe en almindelig årlig arbejds-mandsindtægt, kræves der nu en investering på over 30 000 kr. Det er tal, der taler deres tydelige sprog. Hvis man ikke sørger for at fremme erhvervslivets muligheder for at

[Poul Sørensen.]

beskæftige arbejderne, nytter det ikke noget. Troen på, at staten og det offentlige kan gøre det, viser sig gang på gang at være forkert. Den vej er ikke farbar.

Aage Fogh: Jeg vil på mit partis vegne anbefale det foreliggende lovforslag med de ændringer, der er foreslået af ministeren og tiltrådt af udvalgets flertal. Det forekommer mig, at den nu foreslåede titel passer bedre til årstiden og klimaet, og det forekommer mig også rimeligt, at man foretager ændringer både af § 1 og § 2, medens § 3 dog har fået lov til at blive stående; loven gælder stadig ikke for Grønland og Færøerne.

Til det, der blev sagt af det ærede medlem hr. Poul Sørensen — og det gælder også det ærede medlem hr. Lorentzen — skal jeg gøre et par bemærkninger. Begge de herrer har talt om, at det radikale venstre havde ansvaret for, at der var bevilget 37 mill. kr. tidligere på vinteren. Det må dog vist være en erindringsforskydning fra de herrers side. Det, der forelå tidligere i vinter, var, at Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse ikke opfyldte betingelserne for at kunne betegnes som nødstedt, og når den ikke opfyldte disse betingelser, kunne den ikke få refusion efter 75 pct.-reglen; men i hvert fald det ærede medlem hr. Poul Sørensen erklærede, at der skulle ikke være nogen som helst tvivl om, at arbejdsmændenes kasse skulle have de penge, der var nødvendige, for at den kunne gennemføre den normale understøttelse, og det ærede medlem ved lige så godt som jeg, at arbejdsmændenes kasse ville simpelt hen være gået fallit, hvis den ikke var blevet tilført disse penge. Altså, det eneste problem, der var dengang, var, på hvilken måde det skulle ske. Skulle det ske ved en ekstra bevilling, eller skulle det ske ved, at man ændrede 3,5 pct.-reglen? Vi valgte det sidste og ændrede de 3,5 pct. til 3,3, og så fik arbejdsmændenes kasse de 36-37 mill. kr.; men det vidste man på forhånd; de var afsat i budgettet, og alt var i orden.

Det, der er tale om her, er en ekstra bevilling, og jeg skal heller ikke lægge skjul på, at jeg mente, at skulle man give den, måtte man vel gøre det på den måde, at

de kasser, der havde mere end 500 kr. i formue pr. medlem, fik tilladelse til at udbetale, men ikke fik refusion, medens de kasser, der havde mindre, kunne få refusion. Det er nævnt af ordførerne, hvad det er for kasser, der er tale om. Den eneste, der betyder noget i tal, er arbejdsmændenes, og vi må vel alle erkende — det gør jeg i hvert tilfælde — at den arbejdsløshedslovgivning, vi har i dag, er for streng ved arbejdsmændenes kasse; der må en ændring til.

Så siger det ærede medlem hr. Poul Sørensen, at han har ikke hørt noget om, at jeg har stillet noget forslag om ændringer. Nej, det er rigtigt, ærede medlem; men det ærede medlem ved lige så godt som jeg, at i de 2 eller 2½ år, det ærede medlem hr. Lorentzen sad som formand for kommissionen, holdt vi ingen møder, derfor skete der ingenting. Og selv om vi nu i det sidste halve år har holdt møder, har Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse i dag alligevel ikke fået flere penge. Derfor taler alt for, at de, der har været ledige i mere end 90 dage — men det skal de også have været — kan få udbetalt 90 kr.

Jeg er ganske enig med det ærede medlem i, at man skal tage hensyn til landets finanser. Jeg er også ganske enig med det ærede medlem i, at vi burde interessere os mere for arbejde end for arbejdsløshedsunderstøttelse, og kan vi finde metoder, vi kan forhandle os til rette om, er jeg i høj grad villig til at være med. Men dette skyldes vist fejl, som såvel det ærede medlem fra sin ministertid som den nuværende regering har et væsentligt ansvar for. Det ærede medlem ved f. eks., at hvis vi prøver på at foretage den opdeling af arbejdsløshedskasserne i 11 grupper, der har været tale om, bliver der 3 grupper med en meget høj ledighedsprocent; det er hotelfolkene, det er landarbejderne, og det er folk, der er beskæftiget i byggefagene. Hvori har det sin årsag? Mon ikke det skyldes en forkert lovgivning? Mon ikke ledigheden blandt hotelfolkene skyldes, at vi har en restaurationsskat, som burde afskaffes? Mon ikke det skyldes den diskontopolitik, vi nu har ført i en årrække, og hvorved pengenes pris er kommet op på 7 pct.? Så bygges der for lidt, ikke mindst ude i landdistrikterne, og så bliver der ledighed. Jeg tror det. Der er altså en lang række

[Aage Fogh.]

områder at bekæmpe arbejdsløsheden på. Men jeg tager gerne ansvaret for, da det ikke er gjort, at gennemføre dette lovforslag, hvorefter de, der er så uheldige at have været ledige i 90 dage, kan få 90 kr. ekstra, og hvorefter kun de kasser, som praktisk taget ingen formue har, får pengene refunderet.

Alfred Jensen: Jeg må på den kommunistiske gruppes vegne beklage, at der ikke er opnået flertal for at gennemføre det oprindelige lovforslag. Jeg beklager, at der ikke har været enighed mellem alle partier om at gennemføre en sådan forbedring af de arbejdsløses kår som den, der blev foreslået. Jeg fatter egentlig ikke, at man ikke ser med større velvilje på forslag af den art, end tilfældet er, når man jo dog — og det gælder også de to partier, der har nægtet at være med til noget som helst i udvalget — i sin tid gik ind for, at de arbejdsløses hjælp skulle gives under forskellige former, dels som dagpenge, dels som børnetillæg, dels som huslejhjælp og dels som brændselshjælp. Når man har gjort det, må man da også drage omsorg for, at de forskellige former for hjælp bliver af et sådant omfang, at der ydes de arbejdsløse rimelig dækning for deres udgifter, og det er langt fra tilfældet.

Jeg vil ellers ikke fremhæve det ene område frem for det andet, men brændselshjælpen er dog det område, der er dårligst. Det beløb, der efter de nugældende regler kan gives for en ledighed på 40 dage, nemlig 99 kr. til dækning af brændselsudgifterne en hel vinter, er alt for lille. Man kunne have forstået, hvis det havde været 99 kr. for hver 40 dage, men da det jo ikke er det, og da der er mange arbejdsløse, der går ledige hele vinteren, er det et aldeles utilstrækkeligt beløb. Det er rigtigt, hvad det ærede medlem hr. Ravn har sagt, at de arbejdsløses modstandsevne ikke er så stor som de arbejdendes. Derfor burde man også have set med større forståelse på et lovforslag som det fremsatte. Det forekommer mig, at de beløb, der har været stillet i udsigt, dårligt nok er i stand til at dække de brændselsudgifter, en arbejdsløs har, selv om han ikke skulle have flere ledighedsdage end det, der var krævet, nemlig de 80 dage. Hvor mange kan i vinterens skrappeste tid — det

er jo i den tid, der er flest arbejdsløse — klare sig med 15 hl for de 80 hverdage; det her drejer sig om? Jeg tror ikke, det er ret mange, men selv dette forbrug kræver en udgift på op imod 200 kr. Det var det, der var foreslået, og det var det mindste, man kunne have været bekendt at yde.

Jeg fatter heller ikke, at venstre og de konservative ikke viser mere forståelse for de arbejdsløse. Man har dog den ene gang efter den anden givet udtryk for, at de, der virkelig trænger, skal hjælpes. Ja men er det ikke de arbejdsløse, der virkelig trænger? Når man ser på de hjælpeforeanstaltninger, der ellers bliver gennemført, og den sociale velvilje, de er udtryk for, må man erkende, at den ikke rækker helt frem til de arbejdsløse.

Vi har været med til her den ene gang efter den anden at give tjenestemændene ekstra dyrtidsportioner, fordi man fandt ud af, at de var dårligt stillet sammenlignet med andre arbejdende her i landet. De havde en reguleringsordning, men den gav ikke fuld dækning; de kom bag efter arbejderne og bag efter de privat ansatte. Dertil kommer, at en hel del af tjenestemændene har fået ekstra på toppen, fordi man fandt, at de var dårligt stillet. Men en sådan storsindethed har man altså ikke villet lægge for dagen, når det drejer sig om arbejdsløse medborgere; de har praktisk talt ikke fået anden regulering end den, arbejdsløshedslovens reguleringsbestemmelser hjemler adgang til at give. Ja, de fik sidste år tildelt en portion ekstra brændselshjælp, men ellers har de måttet slå sig igennem med de penge, loven hjemler adgang til at give. Man skulle synes, at vi her i tinget, hvor vi dog har været opmærksomme på vore egne dårlige vilkår og har været i stand til at forhøje vore egne lønninger, kunne se med lidt mere storsindethed på de arbejdsløses forhold, end tilfældet har været.

Man må tage i betragtning, at de arbejdsløse ikke alene indtægtsmæssigt, men også reguleringsmæssigt er dårligere stillet end andre. Folketingsmænd, tjenestemænd og arbejdere får deres lønninger reguleret to gange årligt efter pristallet i henholdsvis januar og juli; men hvordan med de arbejdsløse? En gang årligt får de understøttelserne reguleret, og det svier særlig hårdt til de arbejdsløse i år som de sidste, hvor priserne

[Alfred Jensen.]

har haft fart imod de store højder. De arbejdsløse har i vintermånederne, hvor prisstigningerne slår igennem med fuld kraft, måttet gå for en understøttelse, der egentlig svarer til det prisniveau, som var gældende et år tidligere.

Efter statistisk departements opgørelse steg pristallet — man kan så diskutere pålideligheden af dette pristal, men i hvert fald har statistisk departement beregnet, at pristalsfamilien fik en forøgelse af udgifterne fra januar i fjor til januar i år på 582 kr.; men der er ikke foretaget nogen som helst regulering af arbejdsløshedsunderstøttelserne i den periode; de arbejdsløse må bære den fulde byrde af de prisstigninger, der rammer dem. I fjor var de i en lignende situation, da var prisstigningen bare betydeligt højere, nemlig 898 kr. De fik ganske vist en ekstra portion brændselshjælp, men ellers måtte de klare sig for det, som grundbeløb plus regulering gav.

Jeg fatter ikke, at man ikke ser med større velvilje på de ønsker, der fremkommer fra de arbejdsløse, og jeg synes, det er helt urimeligt, at man står her og taler, som om den form for hjælp til de arbejdsløse, der er ydet til dato, kan fortsætte fremefter, hvis der ikke skaffes beskæftigelse til de arbejdsløse.

Det ærede medlem hr. Poul Sørensen sagde, at de konservative så sandelig ikke vil forringe tilskuddene til arbejdsløsheds-kasserne; kasserne skal fortsat have de beløb, de nu får. Ja men det er jo ikke nok til at hjælpe de arbejdsløse. Tilskuddene skal forhøjes, det har de arbejdsløse krav på. Talemåderne om, at der må gøres noget mere for at skaffe beskæftigelse, lytter man jo til med interesse, men det er forgæves, man spejder efter de store resultater, der stilles i udsigt, de kommer ikke, og de arbejdsløse går ledige måned efter måned, vinter efter vinter. Det skifter vel lidt med arbejdsløshedens størrelse, men vi har dog en arbejdsløshedsflok gående i de bedste tider på 20 000-30 000 mand og i de dår-

ligste tider på op imod 150 000 mand. Det siger sig selv, at så kan man ikke blive stående ved de hjælpeformer, vi har betjent os af hidtil; der må ydes noget mere, og det er ret og rimeligt, at de forskellige arbejdsløhedskasser forlanger, at arbejdsløshedslovgivningen bliver taget op til revision og revideret på en sådan måde, at de arbejdsløse bliver bedre stillet.

Jeg synes, det var ganske urimeligt af det ærede medlem hr. Lorentzen at sige, at når arbejdsmændene kun betalte 33 pct. af omkostningerne ved arbejdsløshed i deres kasse, var de egentlig sluppet billigt. Hvorfor er arbejdsmændene det? Arbejdsmændenes Arbejdsløhedskasse må tage imod tusinder af arbejdsløse, der kommer fra andre fag, hvor der ikke er beskæftigelse til dem; det er en opsamlingskasse, det kommer vi ikke uden om, som egentlig burde have langt, langt bedre betingelser at arbejde under, end den har; det er helt urimeligt, at den skal påtage sig så store byrder; det er urimeligt, at dens medlemmer skal betale en tredjedel af omkostningerne ved arbejdsløshed. Det er dog ikke arbejdsmændene, der er skyld i, at denne kasse har de store byrder; det er selve samfundsordningen, der belaster arbejdsmændene med disse byrder, lagt oven på den arbejdsløshedsbyrde, medlemmerne selv har. Det var rart at få fastslået her fra folketingets talerstol, at Arbejdsmændenes Arbejdsløhedskasse har en ledighed på 32 mill. dage inden for den sidste 3 års periode; det viser, hvilket omfang arbejdsløsheden har, og det viser også, hvilken trang der er til ekstra hjælp.

Jeg beklager, at man lægger denne vrangvilje for dagen. Det var rimeligt, om man havde ydet de arbejdsløse ikke alene den håndsrækning, der ligger i dette lovforslag, men også noget mere. Jeg beklager også, at man fra det radikale venstres side ikke har kunnet gå med til det, som blev foreslået af socialministeren. Vi finder ikke, det er rimeligt; at man forhøjer det dageantal, som er nødvendigt for at komme i betragt-

[Alfred Jensen.]

ning med hensyn til denne hjælp, fra 80 til 90 dage. Jeg synes, det er en urimelig smålighed, der her lægges for dagen over for de mange tusind, der går arbejdsløse; man må jo gøre sig klart, at en hel del af dem, som ellers ville få hjælp, udelukkes fra den, når man forhøjer dageantallet fra 80 til 90.

Det forekommer mig også, at det er udtryk for smålighed, når man vil skære beløbene ned fra 99 kr. til 90 kr. og fra 64 kr. til 60 kr. Vi fatter ikke, at man ikke har givet det, der blev anmodet om, det, de arbejdsløse har ventet, og som samfundet godt kunne præstere; det ville ikke være en eneste øre for meget til de arbejdsløse, der har en ledighed af dette omfang. Jeg beklager altså, at man ikke er gået videre; men jeg tager det, der nu ydes, som et udtryk for, at man erkender, at der er behov for større hjælp til de arbejdsløse, og at samfundet har en moralsk forpligtelse til at yde mere end det, loven hjemler. Jeg håber, at vi, når arbejdsløshedsloven en gang bliver taget op til revision, kan drage nytte af denne erkendelse.

Jeg forstår også, at man hos venstre og de konservative har den opfattelse, at understøttelserne ikke er anderledes, end at man kan tage dem op til revision og se nærmere på dem. Jeg har forstået de faldne udtalelser sådan, at det var nu op til valget, nu, mens der sidder en kommission, at man ikke vil have ændringer.

Jeg ved ikke, om jeg har forstået det ret, men jeg vil gerne i de udtalelser også lægge en lille smule forståelse af de vanskeligheder, de arbejdsløse har, og har jeg lov til det, kan jeg vel også udtrykke håbet om, at vi må nå frem til en bedre forsorg for de arbejdsløse end den, vi har, en forsorg, som ikke alene stiller den enkelte arbejdsløse bedre, men også sikrer arbejdsløshedskasserne bedre kår at arbejde under. Jeg kan kun opfatte det, der er sket her, som en erkendelse af, at dagpengebeløbet bør forhøjes, og det bliver vel her, der især må sættes ind i den kommende tid.

Vi havde naturligvis helst set, at det oprindelige forslag var blevet opretholdt. Da det ikke er tilfældet, vil den kommunistiske gruppe selvsagt stemme for det forslag, der er opnået enighed om i udvalget,

og som foreligger som ændringsforslag i betænkningen.

Søren Olesen: Når jeg på mit partis vegne kan anbefale at yde denne ekstra hjælp til de langvarigt arbejdsløse, vil jeg særlig begrunde det med to forhold. Man må for det første huske, at arbejdsløshed ikke er noget frivilligt; arbejdsløshed er en ulykke, der rammer mennesker, som regel uden at de selv kan gøre for det. Derfor forekommer det mig, at samfundet har en pligt til at yde disse mennesker en hjælp.

Min anden begrundelse er, at jo længere en arbejdsløshedsperiode er, des stærkere føles den af vedkommende. Derfor synes jeg, der kan være nogen mening i, at man i den sidste del af en arbejdsløshedsperiode yder en større hjælp end i begyndelsen. Når der har været arbejdsløshed i 3 måneder eller derover, vil det på mange områder mærkes i hjemmene, og jeg mener derfor, der kan være grund til at yde denne ekstra hjælp i år.

Uden at jeg i øvrigt ved denne lejlighed skal komme nærmere ind på de forskellige forhold, der har været fremført for og imod, vil jeg altså anbefale, at man yder denne hjælp, og jeg kan ligeledes tiltræde, at man har begrænset statens udgifter til at omfatte de kasser, der er vanskeligt stillet, og som ikke har nogen videre formue, altså dem, der er nævnt her, hvor formuen er under de 500 kr. pr. medlem.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Da den højtærede socialminister ved sygdom er forhindret i at være til stede, skal jeg på hans vegne rette en tak til flertallet for tilslutningen til de stillede ændringsforslag, og jeg kan udstrække denne tak også til det ærede medlem hr. Alfred Jensen og til det ærede medlem hr. Søren Olesen, der på deres grupperes vegne gav tilsagn om at ville stemme for ændringsforslagene. Jeg tør dog måske gøre den bemærkning til det ærede medlem hr. Alfred Jensen, at det ærede medlem efter min mening måske nok ved sin meget voldsomme stemmeføring skader sagen mere, end han gavner den.

Uden at have noget ønske om at forlænge debatten vil jeg dog gerne knytte nogle ganske få bemærkninger til, hvad ordfø-

[Justitsministeren.]

terne har sagt, idet jeg understreger, at jeg naturligvis er ganske enig med mit partis ordfører i, at vi ville have foretrukket lovforslaget gennemført i den form, den højtærede socialminister oprindeligt havde givet det.

Til det ærede medlem hr. Lorentzen vil jeg gerne sige, at det jo var en tilsigtet velvilje, der lå bagved, når det ærede medlem talte om dette lovforslags fremsættelse lige forud for et valg. Jeg forstod, at det ærede medlem mente, det var en særlig opfordring til sagtmodige vælgere. Jeg skal såmænd ikke sige så meget til det, men jeg kunne have lyst til — hvis ikke jeg derved forlænger debatten — at spørge det ærede medlem: tror det ærede medlem ikke, lovforslaget var kommet, selv om valget var blevet udskudt til efteråret? Det tror jeg.

Det ærede medlem begrundede, bortset herfra, sin modstand imod forslaget med en henvisning til statsfinansernes stilling, og det er en argumentation, som man naturligvis kan forstå. Jeg synes imidlertid, det ærede medlem egentlig gav modargumentet i den tale, det ærede medlem holdt ved lovforslagets første behandling, da det ærede medlem jo talte om de stakkels mennesker, der går arbejdsløse, og netop understregede, at de har brug for al den hjælp, samfundet kan yde dem. Det er vel i virkeligheden, når alt kommer til alt, det, der er synspunktet i den øjeblikkelige situation.

Naturligvis hørte jeg med megen interesse det varme forsvar, det ærede medlem hr. Poul Sørensen kom med for den tidligere formand for arbejdsløshedskommissionen. Det ville faktisk have moret mig at føre det selv, men det skal jeg lade ligge. Jeg tror, jeg må have lov til at sige en ting til det ærede medlem, nemlig at det ærede medlem vist også ved denne lejlighed lagde mere ind i den tale, den højtærede socialminister holdt for nogen tid tilbage, end det ærede medlem har ret til at gøre.

Det ærede medlem gjorde så en hel række bemærkninger om arbejdsløsheden og nævnte, at Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse havde opgjort antallet af arbejdsløshedsdage i to 3 års perioder, men det forekommer mig, at det ærede

medlem ved denne brug af tallene næppe kan siges at have været ganske fair. For det første ved det ærede medlem meget vel, at Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse har måttet forøge sit medlemstal bl. a. som følge af, at en hel del personer er blevet skudt bort fra landbruget og dermed er gået over i de arbejdsløses rækker. Men dertil kommer, at det ærede medlem vel næppe kan have ret til alene, når man vil drage en sammenligning, at se på de ufaglærtes forhold, men må tage det hele med.

I øvrigt bør vi vel udsætte hele denne diskussion til en anden lejlighed, for problemet er ikke så meget, hvorvidt arbejdsløsheden er større eller mindre; det er ikke det, sagen drejer sig om ved dette lovforslag, thi det kan såmænd for den enkelte, der er ramt af en meget langvarig arbejdsløshed, være ligegyldigt, hvor mange der er i samme båd som han, om det er flere eller færre. Det, det drejer sig om her, er at komme mennesker til hjælp, der er ramt af meget langvarig arbejdsløshed, og hvis modstandskraft derfor er meget ringe.

Jeg tillader mig at anbefale lovforslaget.

Lorentzen: Jeg befinder mig egentlig ganske godt i rollen som skærmbret for det ærede medlem hr. Aage Fogh; jeg ville bare ønske, at han ville krybe helt om bag skærmbrettet, så jeg kunne dække ham på mange flere måder.

Det ærede medlem talte om min manglende aktivitet. Jeg vil ikke stå her og fortælle, at min aktivitet er meget stor, men jeg må minde det ærede medlem om, at det, der var tale om, da kommissionen blev nedsat, var i første række de 25 mill. kr. ekstra til arbejdsmændene, som de søgte om, og at jeg i udvalget i flere møder dokumenterede, at der hverken teknisk eller sagligt var grundlag for at give dem disse 25 mill. kr. Det hørte jeg ikke det ærede medlem hr. Aage Fogh tage afstand fra. Da regnede man nemlig slet ikke med, at der var nogen vanskelighed med hensyn til de ca. 36 millioner, idet man mente, at Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse i virkeligheden opfyldte betingelserne, der var 3,5 pct. af den gennemsnitlige fortjeneste inden for faget. Derfor var det slet ikke det, man diskuterede, for det troede man var oplagt. Så skete der ganske vist det, at et flertal af medlemmerne

[Lorentzen.]

i kommissionen, da det blev opdaget, at Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse ikke opfyldte kravet om 3,5 pct.-grænsen, sagde: vi har i forvejen på budgettet afsat 36 millioner, lad dem så få disse 36 millioner. Jeg havde også regnet med, at de skulle have disse 36 millioner, det har heller ikke vi været modstandere af, men det, vi har været modstandere af, er den måde, det skete på; vi syntes i hvert fald, at kassen skulle efterbetale — det var ikke store beløb, det drejede sig om — således at betingelsen var opfyldt.

Jeg håber, at det ærede medlem hr. Aage Fogh efter denne redegørelse vil give mig ret i, at de tal, jeg har nævnt her, er rigtige, og at fremgangsmåden er rigtig med hensyn til de 25 mill. kr., som vi diskuterede stærkt i kommissionen.

Poul Sørensen: Jeg har ikke mange bemærkninger at gøre til det ærede medlem hr. Aage Fogh. Vi står altså nu over for en yderligere udvidelse af udgifterne, og jeg påstår, at hvis vi var gået frem, således som der var mulighed for i kommissionen, kunne man have fået gennemført den ændring i arbejdsløshedslovgivningen, som vi gang på gang har gjort os til talsmænd for.

Jeg deler ikke det ærede medlems opfattelse med hensyn til den opdeling, som nu ligger til drøftelse i kommissionen, men her er jo ikke stedet til at diskutere det i enkeltheder. Jeg har den tro, at hvis ikke man opdeler arbejdsstyrken her i landet på en anden måde end hidtil, når man ikke videre i denne sag. Jeg kan udmærket se, at det kan være vanskeligt, men det bliver hverken dyrere eller billigere for socialdemokratiet. Der må tages stilling til det ene spørgsmål: melder man sig til det arbejde, som bl. a. består i at opdele de 245 000 arbejdsmænd i forskellige forbund, eller gør man det ikke? Hvis man ikke gør det, vil man, måske oven i købet med radikal hjælp, år efter år komme til at stå med disse særbevillinger. Men den politik, vi ønsker ført, det råd, vi kan give, er: lad os foretage en modernisering af hele dette område.

Jeg vil gerne sige til den højtærede justitsminister i anledning af de få bemærkninger, han gjorde, at jeg tror ikke, det forholder sig, som han sagde. Arbejdsmændene har

haft en vanskelig periode, men det er i og for sig ikke, fordi deres antal er steget. Antallet er steget meget lidt. Hvis man ser årene igennem — jeg har tallene for de sidste 10-11 år — vil man opdage, at antallet er steget fra 240 000 til 247 000, og i de senere år har det været næsten i ro, så det er slet ikke dér, problemet ligger. Men jeg må selvfølgelig erkende, at man i Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse har en langt tungere byrde at bære end i de andre arbejdsløsheds-kasser.

Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt jeg har misforstået socialministeren i et tidligere svar til mig, vil jeg sige, at det tvivler jeg på at jeg har. Jeg har taget det som et svar fra regeringens side til os, der gerne ville medvirke til en ændring, og jeg vil anføre et ganske kort citat af en udtalelse af socialministeren den 30. november 1956 (spalte 1321). Ministeren sagde da til mig:

„Det ærede medlem spørger mig, om jeg mener, at mekanikken i arbejdsløshedslovgivningen er tilfredsstillende, idet det ærede medlem mener, at nogle arbejdsløsheds-kasser får højere tilskud, end de burde have, og andre får for lidt. Dertil kan jeg svare nej; jeg mener ikke, den er tilfredsstillende, og det er bl. a. det problem, kommissionen skulle medvirke til at løse.“

Det svar erklærede jeg mig tilfreds med på det tidspunkt. Men jeg havde ventet og håbet, at partiet som sådant havde angivet et standpunkt, så at man kunne komme i gang med det arbejde, som jeg altså rykkede for, og med hensyn til hvilket socialministeren var imødekommende over for mig. Og derfor mener jeg, jeg har lov at svare justitsministeren nu, at jeg stadig mener, jeg har lov at tro og håbe på, at socialministerens udtalelse må forstås som socialdemokratiets positive tilsagn om en modernisering af arbejdsløshedslovgivningen.

Aage Fogh: Til det ærede medlem hr. Lorentzen blot et par bemærkninger. Det er rigtigt, at vi i 1953, da kommissionen blev nedsat, først blev stillet over for det spørgsmål, om vi skulle bevilge 25 mill. kr. til Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse. Det er også rigtigt, at på daværende tidspunkt var jeg ikke villig til at gå med til denne ekstrabevilling, fordi jeg havde den opfat-

[Aage Fogh.]

telse, at Arbejdsmændenes Arbejdsløsheds-kasse kunne klare sine normale forpligtelser uden ekstra tilskud. Det viste sig, at det kunne de både i 1953 og i 1954, men da vi nåede frem til i år, var der den vanskelighed, at kassen ikke opfyldte betingelsen for at kunne betegnes som nødstedt og ingen mulighed havde for at kunne klare sig igennem, hvis ikke vi ændrede de gældende regler. Det, jeg bebrejder det ærede medlem hr. Lorentzen, er ganske kort, at han ikke som formand for kommissionen har benyttet de to år til at gennemføre de regler, der var nødvendige, for at vi kunne hjælpe Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse. Hvis vi tager samtlige arbejdsløshedskasser under ét, har de med en formue på 320-330 mill. kr. mulighed for at klare vanskelighederne selv, men den skæve fordeling må vi tage hensyn til, og det er årsagen til, at mit parti i dag er gået ind for denne bevilling. Jeg håber stadig, at vi hurtigst muligt går til en virkelig revision, så at vi kan få større lighed kasserne imellem.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 2, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 3, § 2, således ændret, § 3 og ændringsforslag nr. 1 angående lovforslagets titel

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Jeg skal lade den sidste sag på dagsordenen udgå.

Uden for dagsordenen giver jeg ordet til det ærede medlem hr. Alfred Jensen, for at han som ordfører for forslagsstillerne kan fremsætte et tidligere anmeldt forslag til folketingsbeslutning.

Ordføreren for forslagsstillerne (Alfred Jensen): På den kommunistiske gruppes vegne har jeg den ære at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af en af den internationale arbejdskonference i Genève i året 1945 vedtaget konvention om nedsættelse af arbejdstiden til 40

timer ugentlig og om udarbejdelse af forslag om lovfæstet 44 timers arbejdsuge.

Fra arbejderbevægelsens første tid har spørgsmålet om arbejdstidsforkortelse som socialt gode stået i forgrunden. I mange år var målet 8 timers arbejde. Med teknikens fortsatte udvikling, arbejdsprocessens rationalisering og den deraf følgende effektivisering af arbejdernes indsats kunne 8 timers arbejdsdagen ikke blive stående som den passende og ideelle arbejdstid. Det blev både ønskeligt og nødvendigt at nedsætte arbejdstiden yderligere. Allerede i årene efter den første verdenskrig koncentrerede opmærksomheden sig om en arbejdsuge på 40 timer.

Verdenskrisen i 1929 og årene derefter placerede arbejdstidsnedsættelsen som et middel til nedbringelse af arbejdsløsheden. I så at sige alle dele af verden rejste arbejderne kravet om arbejdstidsforkortelse. Selv om det stødte på arbejdsgivermodstand, vandt kravet dog så megen forståelse og sympati, at det blev taget op til overvejelse af myndighederne i en række lande. Også Den internationale Arbejdsorganisation i Genève tog spørgsmålet om en arbejdsuge på 40 timer op til behandling. Det stod således på dagsordenen for arbejdskonferencerne i 1933, 1934 og 1935.

Arbejdsgiverrepræsentanterne hævdede her, at man ikke havde nogen garanti for, at en nedsættelse af arbejdstiden ville mindske arbejdsløsheden, men at man snarere måtte befrygte en forøgelse af denne. De henviste til, at flere lande ikke ville gå med til arbejdstidsnedsættelse, og at uligheden i konkurrencen derfor ville forværre den økonomiske situation for de lande, der gik med til arbejdstidsnedsættelse.

Arbejderrepræsentanterne hævdede, at det var utvivlsomt, at en almindelig nedsættelse af arbejdstiden ville bidrage til afhjælpning af arbejdsløsheden, og at arbejderne havde ret til at få andel i fordelene ved de industrielle fremskridt, og at man ikke længere kunne opsætte at træffe effektive foranstaltninger på dette område.

Regeringsrepræsentanternes gruppe var ikke så enig; deres udtalelser gav udtryk for forskellige synspunkter.

Uanset disse forskellige synspunkter var der dog et flertal på arbejdskonferencerne for, at spørgsmålet burde færdigdiskuteret,